

om dette Spørgsmaal, men for mit Bedkommende skal jeg paa ingen Maade være imod at gjøre det yderligere Skridt, at bevilge det Hele istedetfor det Halve. — Vi have nylig hørt et æret Medlem fremhæve, hvad Legaternes Betydning var; jeg skal tilføie, at her jo hovedsagelig er Spørgsmaalet om to Ting, som vi benægte at kunne høre til Kirken, og som efter deres Natur ikke kunne høre til Kirkerne, uden forsaavidt som disse Kirker blive Sogneknes Middel til at udøve deres Gudstjeneste. De to Ting, hvorom der her hovedsagelig er Spørgsmaal, ere Tienderne og Præsternes Gaarde. Der ligger ved Siden deraf den hele Række af, hvad jeg snarere vilde kalde de fra Menighedsmedlemmernes Side ydede frivillige Bidrag og den umiddelbare Betaling for visse bestemte kirkelige Handlinger, samt endelig Legater. Hvad Bidragene i Offer angaaer, da er det min Overbeviisning, at man, naar vi een gang komme til at udsønde Kirken fra Staten, vil blive nødt til atter ganske at lade Offeret berøve paa Frivilligheden, og hvad angaaer Betalingen for de kirkelige Handlinger, saa er det min Overbeviisning, at der deri ligger et kirkeligt Spørgsmaal, thi naar en Kirke eengang er bleven organiseret, maa det være dens Sag at sætte en Taxt paa de kirkelige Handlinger, ligesom det nu staaer Menighedsmedlemmer frit at søge derhen, hvor de efter deres bedste Luste kunde faae den kirkelige Hjælp ydet, og de have da ogsaa Lov til at tage Villigheden med i Betragtning. Dette ligger altsaa egentlig udenfor de Spørgsmaal, hvorom der her er Tale, men de Gjenstande, som vi maae holde fast, som hørende til Staten, som de Midler, gennem hvilke Staten skal yde Folketirken den Understøttelse, som den grundlovmæssig skylder, det er Tienderne og Præstegaardene, og i Kjøbskæderne, hvad der efter Loven træder istedetfor Tienderne, Præstepengene. Det er disse Gjenstande, som vi maae fastholde som Indtægter for Staten, der anvendes efter Skjønsomhed, d. v. s. efter Overenskomst med Staten og som nødvendig Betingelse for, at Menighederne kunne faae ydet den kirkelige Tjeneste, der kræves i Folketirkens Navn. I det jeg nævner dette Ord „Folketirken“, maa jeg ogsaa henlede Opmærksomheden paa, at det

endnu ikke har fundet nogen Definition, og at vi ogsaa i denne Henseende maae være yderlig varsomme, naar vi engang komme til at betegne Folketirken som et Hele, som et kristeligt Samsfund under visse egne Betingelser, der sondre dem som kristeligt Samsfund fra den øvrige Christenhed. Vi maae da i vor Haand beholde Midlet til at forhindre, at der ikke i denne Kirke indtræder et saadant strengt Hierarchi, at der indenfor Kirkens Grændser ophører at være den Frihed tilstede, som er nødvendig for at den skal vedblive at være Folketirke. Dersom man indenfor denne Kirkes Grændser vilde i den aandelige Kirke fremtvinge saadanne bindende og udelukkende Forskrifter, at en stor Mængde af Menighedsmedlemmer og selv af Præsterne blev driven ud af den Kirke, der satte saa snævre Begrænsninger, saa ophørte den derved at være Folketirke. Da er det vigtigt, at vi have Betalingsmidlerne i vor Haand, men udelever vi disse Midler til den paa saadan Maade constituerede og i væsenlig Grad selvstændig bestaaende Kirke, saa vil den, selv om den kun har raadgivende Myndighed, tilvejebringe et saa strengt Hierarchi, en saadan Udelukkelse af Frihed i Kirken, at Tilstanden bliver utaalelig og uholdbar. Dette har viist sig overalt, hvor man har givet Kirkens øverste Myndighed jordiske Midler for at skaffe sig Herredømme; det er deri, at hele Controlen med Geistligheden, det vil sige med Præstestabet, paa de enkelte Præsters og paa Menighedsmedlemmernes Vegne ligger. Vi skulle med Pengene i vor Haand forsvare den bestaaende Uafhængighed for Præsterne og for Menighedsmedlemmerne indenfor den saakaldte Folketirkens Grændser, og naar vi her modsatte os, at disse Midler overleveres til en constitueret Kirke, en Kirke, som ligeoverfor Repræsentationen for Statsmagten kommer til at optræde med en vis Selvstændighed, saa er det idetmindste efter min Overbeviisning i denne Kirkes velforstaaede Interesse; thi fra det Dieblif af, at vi gavede den verdslige Midler i Hænderne, vilde den ophøre at være Folketirke, vilde den blive en Art katolsk Kirke. Jeg har ikke Noget imod Katholicismen, men jeg mener kun, at en saadan Tilstand ikke passer til en Folketirke i den Betydning, hvori vi her maae have